

Rámcová pozice (Stanovisko pro Parlament ČR)

Projednávaná věc: Sdělení o evropské strategii pro plasty v oběhovém hospodářství (*European Strategy for Plastics in Circular Economy*)

Přípravny orgán Rady: J1 – pracovní skupina Rady pro životní prostředí (WPE)

Identifikační čísla dokumentů: COM (2018) 28 final, COM (2018) 28 final – přílohy 1-3; 5477/2018

Stupeň priority pro ČR: ~~Národní priorita~~ – Důležitá problematika – ~~Sledovaná oblast~~

1) Popis problematiky - včetně stádia projednávání:

V prosinci 2015 přijala Komise akční plán EU pro oběhové hospodářství¹ (*Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Uzavření cyklu – Akční plán EU pro oběhové hospodářství - COM (2015) 0614 final*). Označila v něm plasty za klíčovou prioritu a zavázala se, že „připraví strategii, která se bude zabývat výzvami spojenými s plasty v hodnotovém řetězci a zohlední jejich celý životní cyklus“.

Dne 16. ledna 2018 EK představila další z iniciativ v rámci plnění Akčního plánu EU pro oběhové hospodářství. Její součástí je rovněž *sdělení o evropské strategii pro plasty v oběhovém hospodářství (European Strategy for Plastics in Circular Economy)*, dále jen („Strategie“).

Hlavní sdělení:

- Plasty jsou důležitým a všudypřítomným materiálem v ekonomice.
- Způsob, jakým jsou v současnosti plasty vyráběny, používány a vyřazovány, však příliš často nevyužívá ekonomické výhody koncepce oběhového hospodářství a škodí životnímu prostředí.
- Nejviditelněji a nejvarovněji signalizují tyto problémy miliony tun plastového odpadu, které každý rok končí v oceánech a stále více vzbuzují obavy veřejnosti.
- Strategie představuje hlavní závazky k opatřením na úrovni EU. Nicméně bude třeba zapojit i soukromý sektor spolu s vnitrostátními a regionálními orgány, městy a občany. Podobně bude k uskutečnění změny mimo hranice Evropy zapotřebí i mezinárodní spolupráce.
- **Celosvětová produkce plastů se od 60. let 20. století zdvacetinásobila** a v roce 2015 dosáhla 322 milionů tun. Očekává se, že za dalších 20 let se opět zdvojnásobí.
- V EU zůstává potenciál recyklace plastového odpadu z velké části nevyužit. **Opětovné použití a recyklace plastů se skončenou životností jsou na velmi nízké úrovni**, zejména ve srovnání s jinými materiály, jako je papír, sklo nebo kov.

¹ COM(2015) 614.

- **Každoročně se v Evropě vyprodukuje přibližně 25,8 milionu tun plastového odpadu².** K recyklaci se nasbírá méně než 30 % tohoto odpadu. Z tohoto množství nechává EU významný podíl³ zpracovávat v třetích zemích, kde mohou platit odlišné environmentální normy.
- Zároveň **přetrvává vysoká míra skládkování (31 %) a spalování (39 %) plastového odpadu**, a i když se počet skládek za poslední desetiletí snížil, spalování se zvyšuje. Podle odhadů je 95 % hodnoty plastových obalových materiálů, tj. mezi 70 a 105 miliardami EUR ročně, ztraceno pro hospodářství po velmi krátkém cyklu prvního použití⁴.
- **Poptávka po recyklovaných plastech v současnosti v Evropě dosahuje jen přibližně 6 % poptávky po plastech.** V posledních letech se odvětví recyklace plastů v EU potýkalo s nízkými komoditními cenami a s nejistotou v souvislosti s odbytem na trhu. Investice do nových kapacit pro recyklaci plastů brzdí vyhlídky na nízkou ziskovost tohoto odvětví.
- Obrovské množství plastového odpadu uniká do životního prostředí ze zdrojů na pevnině i na moři, a výrazně tak poškozují ekonomiku i životní prostředí. **V celosvětovém měřítku skončí každoročně v oceánech 5 až 13 milionů tun plastů – 1,5 až 4 % celosvětové výroby plastů⁵.** Odhaduje se, že odpad v moři tvoří plasty z více než 80 %. Úlomky plastů jsou potom přenášeny mořskými proudy, někdy na velmi dlouhé vzdálenosti. Mohou být vyvrženy na břeh⁶, rozložit se na mikroplasty nebo vytvořit hustou vrstvu mořského odpadu zachyceného v oceánských vírech. UNEP odhaduje, že celosvětové škody na mořském prostředí činí každoročně nejméně 8 miliard USD.
- **V EU se dostane do oceánů každý rok 150 000 až 500 000 tun⁷ plastového odpadu.** To představuje z celosvětového odpadu v mořích malý podíl. Nicméně plastový odpad z evropských zdrojů končí v obzvláště citlivých mořských oblastech, jako jsou například Středozemní moře a části Severního ledového oceánu. Nedávné studie ukazují, že plasty se ve Středozemním moři hromadí v hustotě srovnatelné s oblastmi s nejvyšší akumulací plastů v oceánech.
- Zvyšuje se spotřeba plastů „na jedno použití“, tj. obalů nebo jiných spotřebitelských produktů, které jsou vyhozeny po jednom krátkém použití, jsou jen zřídka recyklovány a obvykle se z nich stanou odpadky. Patří mezi ně malá balení, sáčky, jednorázové kelímky, víčka, slámky a plastové příbory, u nichž se plasty ve velké míře používají kvůli své lehkosti, nízkým nákladům a praktičnosti.
- V moři se hromadí **mikroplasty**, drobné úlomky plastu menší než 5 mm, jejichž malá velikost umožňuje, aby je snadno pohltili mořští živočichové. Mohou rovněž vstupovat do potravinového řetězce. Nedávné studie rovněž zjistily mikroplasty v ovzduší, pitné vodě a potravinách, např. v soli nebo medu, s dosud neznámým dopadem na lidské zdraví. Celkově se odhaduje, že **každoročně se v EU do životního prostředí dostane 75 000 až 300 000 tun mikroplastů⁸.**

² Zdroj: Plastics Europe.

³ Zdroj: Eurostat.

⁴ Ellen MacArthur Foundation, *The new plastics economy*, 2016

(https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/EllenMacArthurFoundation_TheNewPlasticsEconomy_Pages.pdf).

⁵ Jambeck et al, *Plastic waste inputs from land into the ocean*, Science, únor 2015.

⁶ Včetně neobydlené pevniny, například viz <http://www.pnas.org/content/114/23/6052.abstract>.

⁷ <http://ec.europa.eu/environment/marine/good-environmental-status/descriptor-10/pdf/MSFD%20Measures%20to%20Combat%20Marine%20Litter.pdf>.

⁸ Zdroj: Eunomia.

- **Rostoucí tržní podíl biologicky rozložitelných plastů** s sebou navíc přináší kromě nových příležitostí i rizika.

„Vize nového odvětví plastů pro Evropu“

- Plasty a výrobky obsahující plasty jsou navrhovány tak, aby umožnily větší trvanlivost, opětovné použití a vysoce kvalitní recyklaci. Do roku 2030 lze všechny plastové obaly uvedené na trh EU buď opětovně použít, nebo recyklovat nákladově efektivním způsobem.
- Změny ve výrobě a návrzích umožní vyšší míru recyklace plastů ve všech klíčových upotřebeních. Do roku 2030 se recykluje více než polovina plastových odpadů vytvořených v Evropě. Oddělený sběr plastového odpadu dosahuje velmi vysoké úrovně. Recyklace plastových obalových odpadů dosahuje úrovně srovnatelné s jinými obalovými materiály.
- Recyklační kapacity pro plasty v EU se výrazně rozšiřují a modernizují. Od roku 2015 do roku 2030 vzrostou třídící a recyklační kapacity čtyřnásobně, což povede ke vzniku 200 000 nových pracovních míst v celé Evropě⁹.
- Úspěšně funguje trh s recyklovanými a inovativními plasty, který má jasnou perspektivu růstu, protože stále více produktů obsahuje určitý recyklovaný podíl. Poptávka po recyklovaných plastech se v Evropě zvýšila čtyřnásobně, zajišťuje stabilní tok příjmů pro odvětví recyklace a poskytuje jistotu zaměstnání své rostoucí pracovní síle.
- Zlepšení v oblasti designu by mohlo snížit náklady na recyklaci plastových obalových odpadů na polovinu¹⁰.
- Komise navrhla již v roce 2015, že do roku 2025 by v EU mělo být recyklováno nejméně 55 % všech plastových obalů. Má-li být dosaženo vyšší úrovně vysoce kvalitní recyklace, je třeba řešit otázky designu mnohem systematictěji.
- Pro podporu lepšího designu při současném zachování vnitřního trhu EU jsou nezbytná opatření na úrovni EU. Komise bude pracovat na revizi základních požadavků na uvádění obalů na trh¹¹. Cílem bude zajistit, aby do roku 2030 veškeré plastové obaly uvedené na trh EU byly opětovně použitelné nebo snadno recyklovatelné¹². V této souvislosti bude Komise rovněž zkoumat způsoby, jak maximalizovat dopad nových pravidel na rozšířenou odpovědnost výrobce, a podpoří rozvoj ekonomických pobídek, jejichž cílem bude odměnit volby nejudržitelnějšího designu.
- EK posoudí, zda je možné stanovit nový cíl recyklace pro plastové obaly, podobně jako tomu bylo u jiných obalových materiálů v roce 2015.
- Komise je i nadále odhodlána v případě potřeby stanovovat požadavky na výrobky podle směrnice o ekodesignu, které budou zohledňovat aspekty oběhového hospodářství, včetně recyklovatelnosti¹³.

Podpora poptávky po recyklovaných plastech

- Překážkou transformace hodnotového řetězce v oblasti plastů je **nízká poptávka po recyklovaných plastech**.

⁹ Tyto údaje odpovídají vybudování přibližně 500 nových zařízení na třídění a recyklaci (zdroj: Plastics Recyclers Europe).

¹⁰ Ellen MacArthur Foundation, *The New Plastics Economy: Catalysing action*, leden 2017.

¹¹ Směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech.

¹² Tj. mohly být recyklovány nákladově efektivním způsobem.

¹³ Směrnice 2009/125/ES; tato směrnice se vztahuje na všechny výrobky spojené se spotřebou energie.

- **V EU je využití recyklovaných plastů v nových výrobcích na nízké úrovni** a často zůstává omezeno pouze na specializované upotřebení nebo na upotřebení s nízkou hodnotou.
- Investice nezbytné pro rozšiřování a modernizaci recyklačních kapacit EU pro plasty a posílení investic omezuje nejistota ohledně odbytu na trhu a ziskovosti.
- Vzhledem k nedávnému vývoji v oblasti mezinárodního obchodu, kdy se omezily klíčové vývozní trasy pro plastový odpad shromážděný k recyklaci¹⁴, **je stále naléhavěji třeba vytvořit evropský trh s recyklovanými plasty.**
- Komise vypracuje ve spolupráci s Evropským výborem pro normalizaci normy kvality pro tříděný plastový odpad a recyklované plasty.
- **Chemické složení recyklovaných plastů a jejich vhodnost pro zamýšlená použití může v některých případech působit i jako překážka.** Sekundární kontaminace¹⁵ nebo nedostatek informací o možné přítomnosti nebezpečných chemických látek je problémem u různých toků plastového odpadu.
- Překážkou bránící většímu využívání recyklovaného materiálu se také ukázal být odpor vůči změnám mezi výrobcí a nedostatek znalostí ohledně dalších přínosů recyklace plastů v uzavřeném okruhu.
- Pro další podporu začlenění recyklovaných plastů na trh prozkoumá Komise rovněž cílenější opatření v příslušných odvětvích. Některé příklady upotřebení ve stavebnictví a automobilovém průmyslu ukazují značný potenciál pro využívání recyklovaného materiálu¹⁶ (např. izolační materiály, potrubí, venkovní nábytek nebo palubní desky).
- V souvislosti s budoucí prací na směrnici o obalech a obalových odpadech bude **pozornost rovněž věnována využití ekonomických nástrojů při odměňování využívání recyklovaného materiálu v odvětví obalů.**
- Komise bude také pracovat na **zařazení recyklovaného materiálu mezi kritéria pro zelené veřejné zakázky.**

Lepší a harmonizovanější oddělený sběr a třídění

- Vyšší míru a kvalitu recyklace plastů brzdí rovněž **nedostatečný objem a kvalita odděleného sběru a třídění.**
- Třídění je rovněž nezbytné pro to, aby se předešlo kontaminaci v recyklačních tocích a udržela se vysoká úroveň bezpečnosti recyklovaných materiálů.
- K podpoře tohoto úsilí mohou výrazně přispět finanční prostředky získané prostřednictvím systémů rozšířené odpovědnosti výrobců. Podobně mohou přispět k dosažení vysoké míry recyklace deponitní systémy.

¹⁴ Zejména nedávno oznámené rozhodnutí Číny o zákazu dovozu některých druhů plastového odpadu – viz oddíl 4.4.

¹⁵ Kontaminace toků recyklovaných materiálů může pocházet z různých zdrojů (např. nečistoty, fáze používání, nesprávné používání, degradace, nevhodná separace materiálů, zbytky dříve povolených nebezpečných látek nebo křížová kontaminace při sběru odpadu). Tyto sekundární kontaminanty mohou mít vliv na kvalitu a bezpečnost recyklovaných látek.

¹⁶ Na rozdíl od jiných upotřebení, jako jsou např. obaly, nejsou tak důležité estetické požadavky a menší jsou obvykle i požadavky z hlediska zdraví a environmentální expozice. Evropský výbor pro normalizaci již vypracoval normy pro posuzování za účelem zjišťování nebezpečných látek, které by mohly být obsaženy v recyklovaných materiálech.

- Ekonomickou stránku recyklace plastů by mohlo podstatně zlepšit snížení fragmentace a rozdílů v systémech sběru a třídění, čímž by se ušetřilo přibližně sto EUR na tunu shromážděného odpadu¹⁷.
- **Komise vydá nové pokyny týkající se odděleného sběru a třídění odpadu.** Důležitější však je, že Komise rozhodně podporuje Evropský parlament a Radu v jejich stávajícím úsilí o změnu pravidel nakládání s odpady, aby bylo zajištěno lepší provádění stávajících povinností v souvislosti s odděleným sběrem plastů.

Omezení plastového odpadu a zamezení znečišťování

- V současnosti poškozují plastový odpad při svém vzniku a úniku životní prostředí, působí hospodářské škody v takových oblastech, jako je cestovní ruch, rybolov a námořní doprava, a prostřednictvím potravinového řetězce může mít dopad na lidské zdraví.

Předcházení plastovému odpadu v životním prostředí

- Rostoucí používání plastů pro širokou škálu krátkodobých upotřebení vede ke vzniku velkého množství plastového odpadu.
- **Výrobky na jedno použití jsou velkým zdrojem úniku plastů do životního prostředí,** protože je může být obtížné recyklovat, často jsou využívány mimo domov a vyhozeny do odpadků.
- Stále vyšší spotřeba potravin a nápojů „cestou/na cestě/na cestách“ podněcuje používání „plastů na jedno použití“, a počítá se proto s tím, že tento problém bude narůstat.
- Omezení plastového odpadu a znečištění je složitý problém vzhledem k jeho všudypřítomnému charakteru a souvislosti se sociálními trendy a chováním jednotlivců. Neexistuje zřejmá pobídka pro spotřebitele a výrobce, aby se přeorientovali na řešení, jež by vedla ke vzniku menšího množství odpadu nebo odpadků.
- EU již podnikla kroky tím, že stanovila požadavky, aby členské státy přijaly opatření ke snížení spotřeby plastových tašek¹⁸ a ke sledování a snížení odpadu v mořích¹⁹.
- Komise podpoří prostřednictvím svého připravovaného legislativního návrhu revize směrnice o pitné vodě přístup k vodě z vodovodu pro občany EU, čímž se sníží potřeba balených vod. Kritéria pro ekoznačku a zelené veřejné zakázky také podporují opakovaně použitelné předměty a obaly²⁰.
- **Komise prozkoumá proveditelnost zavedení opatření fiskálního charakteru na úrovni EU²¹.**
- **Komise bude zkoumat rovněž otázku nadměrného používání obalů.**
- Na financování opatření omezujících plastový odpad se mohou rovněž podílet systémy rozšířené odpovědnosti výrobce na úrovni jednotlivých států. Pomocí omezit odpad

¹⁷ Ellen MacArthur Foundation, *The New Plastics Economy: Catalysing action*, leden 2017.

¹⁸ Směrnice (EU) 2015/720, kterou se mění směrnice 94/62/ES, pokud jde o omezení spotřeby lehkých plastových nákupních tašek.

¹⁹ Směrnice 2008/56/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky.

²⁰ Například kritéria ekoznačky pro cestovní ruch a kritéria pro zelené veřejné zakázky týkající se potravin a stravování omezují používání plastů na jedno použití v oblasti hromadného stravování.

²¹ O modalitách takového potenciálního poplatku by se rozhodovalo na základě posouzení jeho příspěvku k dosažení cílů strategie. Nadto by to v souvislosti s přípravou víceletého finančního rámce na období po roce 2020 mohlo být považováno za jedno z možných řešení, jak vytvářet zisky pro rozpočet EU.

a podpořit recyklaci mohou cílené depozitní systémy, které již v několika zemích pomohly dosáhnout vysoké míry sběru u nápojových obalů²².

- S cílem snížit vypouštění odpadu z lodí předkládá Komise společně s touto strategií legislativní návrh týkající se přístavních zařízení pro příjem odpadu²³. Tento návrh obsahuje opatření, která zajistí, aby byl odpad vzniklý na lodích nebo shromážděný na moři přepraven na pevninu a aby s ním bylo příslušným způsobem naloženo. V návaznosti na to vypracuje Komise také cílená opatření pro snížení ztrát rybolovných zařízení nebo jejich ponechání v moři.

Biologicky rozložitelné plasty

- Stanovení jasného regulačního rámce pro biologicky rozložitelné plasty.
- Většina v současnosti dostupných plastů, které jsou označeny jako biologicky rozložitelné, se nicméně rozkládá za specifických podmínek, které nemusí být vždy snadné najít v přírodním prostředí, a může tak ekosystémům přesto škodit.
- Plasty, které jsou označeny jako „kompostovatelné“, nemusí být navíc nutně vhodné pro domácí kompostování.
- Pokud se kompostovatelné a běžné plasty v procesu recyklace promíchají, může to ovlivnit kvalitu výsledných recyklovaných látek.
- Existence dobře fungujícího systému odděleného sběru pro organický odpad je pro upotřebení spotřebiteli zásadní.
- Srozumitelné a dostupné informace pro spotřebitele.
- Komise navrhne harmonizovaná pravidla pro určování a označování kompostovatelných a biologicky rozložitelných plastů.
- Závěrem lze uvést, že u několika alternativních materiálů, které si nárokovaly biologickou rozložitelnost, např. „oxo-rozložitelných plastů“, se ukázalo, že ve srovnání s běžnými plasty neposkytují žádné doložené environmentální přínosy, ale že je naopak znepokojuje jejich rychlá fragmentace na mikroplasty. Komise se proto začala zaměřovat na omezení používání oxo-plastů v EU²⁴.

Mikroplasty

- Mikroplasty se záměrně přidávají do určitých kategorií produktů (jako například kosmetických přípravků, rozpouštědel a barev), rozptylují se v průběhu výroby, přepravy a používání plastových pelet, případně vznikají opotřebáváním výrobků, jako jsou pneumatiky, barvy a syntetické oděvy.
- Několik zemí přijalo opatření k omezení jejich používání²⁵. Některé členské státy uvažují o zákazu nebo jej plánují a to může vést k fragmentaci jednotného trhu.

²² Pět členských států, které mají s depozitními systémy pro PET lahve nejlepší výsledky (Německo, Dánsko, Finsko, Nizozemsko a Estonsko), dosáhlo v roce 2014 průměrné míry sběru PET ve výši 94 %.

²³ COM(2018) 33 o přístavních zařízeních pro příjem odpadu z lodí a o zrušení směrnice 2000/59/ES a o změně směrnice 2009/16/ES a směrnice 2010/65/EU.

²⁴ V souladu s postupy nařízení REACH pro omezení látek, které představují riziko pro životní prostředí nebo zdraví, Komise požádala Evropskou agenturu pro chemické látky, aby posoudila vědecký základ pro přijetí regulačních opatření na úrovni EU.

²⁵ Zákaz používání mikroplastů ve specifických výrobcích pro osobní péči byl zaveden ve Spojených státech a v Kanadě; několik členských států EU rovněž oznámilo Komisi návrhy právních předpisů o zákazu mikroplastů v určitých kosmetických přípravcích. Rada vyzvala Komisi, aby přijala opatření ohledně mikroplastů, zejména pocházejících z kosmetických přípravků a detergentů.

- V souladu s postupy nařízení REACH pro omezení látek, které představují riziko pro životní prostředí nebo zdraví, proto Komise zahájila proces, jehož cílem je omezit používání záměrně přidávaných mikroplastů, a požádala Evropskou agenturu pro chemické látky, aby posoudila vědecký základ pro přijetí regulačních opatření na úrovni EU²⁶.
- Je třeba zabránit šíření mikroplastů.
- Komise zváží opatření týkající se např. označování a zvláštních požadavků pro pneumatiky, lepší informovanosti a minimálních požadavků na uvolňování mikrovláken z textilií a rovněž opatření na omezení ztrát plastových pelet.
- Mikroplasty je také třeba sledovat v pitné vodě, kde je jejich dopad na lidské zdraví stále neznámý.

Podpora inovací a investic na cestě k oběhovému řešení

- Dosažení cílů stanovených v této strategii bude vyžadovat velké investice do infrastruktury a inovací.
- Samotné splnění ambiciózních cílů v oblasti recyklace plastů si odhadem vyžádá dodatečné investice ve výši 8,4 až 16,6 miliardy EUR²⁷.
- Značný vliv mohou mít inovativní řešení pro pokročilé třídění, chemickou recyklaci a navrhování dokonalejších polymerů. Rozšiřování nových technologických řešení, jako je digitální vodotisk, by například mohlo umožnit mnohem lepší třídění a sledovatelnost materiálů, a to při nepatrných nákladech na dovybavení.
- Výzkum a inovace mohou mít také význam pro prevenci vzniku plastového odpadu a znečištění mikroplasty.
- Dosud poskytl program Horizont 2020 na financování výzkumu a vývoje v oblastech, jež mají přímý význam pro tuto strategii, více než 250 milionů EUR.
- Do roku 2020 bude věnováno dalších 100 milionů EUR na financování prioritních opatření, včetně vytvoření inteligentnějších a recyklovatelnějších plastových materiálů, čímž se recyklační proces zefektivní, a na vyhledávání a odstraňování nebezpečných látek a kontaminantů z recyklovaných plastů.
- Komise také vypracuje strategický plán výzkumu a inovací v oblasti plastů, který poskytne pokyny pro budoucí financování výzkumu a inovací v období po roce 2020.
- Veřejné orgány musí investovat do širšího a kvalitnějšího odděleného sběru. Klíčovou úlohu při poskytování nezbytných finančních prostředků mohou sehrát dobře koncipované systémy rozšířené odpovědnosti výrobce. V některých zemích s velmi vysokou mírou recyklace například výrobci nesou náklady na oddělený sběr a zpracování obalových odpadů, a to formou příspěvků.

2) Pozice ČR:

- **ČR podporuje dlouhodobě udržitelné nakládání s plasty v kontextu oběhového hospodářství.**

²⁶ Jsou-li splněny podmínky, musí na tomto základě agentura do 12 měsíců zahájit řízení o omezení.

²⁷ Deloitte, *Increased EU Plastics Recycling Targets: Environmental, Economic and Social Impact Assessment*, 2015.

- Podle ČR Strategie identifikuje relevantní problémy v oblasti nakládání s plasty:
 - zvyšující se produkce plastů,
 - nízká úroveň recyklace plastů,
 - špatný design plastových výrobků,
 - ohrožení mořského prostředí plasty,
 - zvyšující se množství mikroplastů v životním prostředí,
 - nízké ceny primárních surovin,
 - nízká poptávka po recyklovaných plastových výrobcích,
 - neexistence jasného regulačního rámce pro biologicky rozložitelné plasty,
 - nízká úroveň separovaného sběru plastů.
- ČR považuje za zásadní, aby:
 - byl stanoven jasný regulační rámec pro systémy třídění plastů, mikroplasty a biologicky rozložitelné plasty,
 - byly nastaveny efektivně systémy rozšířené odpovědnosti výrobců,
 - byla řešena problematika plastů na jedno použití a nadrozměrných obalů,
 - Strategie pomohla k prosazení skutečných ekonomicky efektivních nástrojů k vytvoření trhu s plastovými recyklovanými výrobky,
 - Strategie směřovala k účinnějšímu využívání plastových odpadů jako zdroje druhotných surovin,
 - Strategie směřovala k ekonomicky udržitelnému systému nakládání s plastovými odpady prostřednictvím oběhového hospodářství,
 - Strategie podpořila vytváření hospodářských pobídek pro lepší design výrobků,
 - byl zásadně podpořen výzkum v oblasti plastů a podpořen průmysl v aplikaci inovativních přístupů,
 - Strategie přispěla konkrétními kroky ke zlepšení tříděného sběru plastů,
 - Strategie podpořila a zjednodušila využívání recyklovaných plastů v oblasti zelených veřejných zakázek.
 - byla důsledně prosazována rozšířená odpovědnost výrobců,
 - byla realizována ta opatření, která skutečně budou stimulovat poptávku po recyklovaných plastech (opatření v oblasti veřejných zakázek, ekonomické nástroje, úroveň zdanění recyklovaných výrobků).
- ČR nicméně vidí strategii jako velmi optimistickou s ohledem na reálný stav nakládání s plasty v EU a výhled, který je velmi ovlivněn například kroky Číny k omezení dovozu plastů. Tyto skutečnosti nejsou reflektovány a strategie nestanovuje konkrétní řešení.
- Podle ČR Strategie neuvádí, jakým způsobem se bude řešit otázka ceny primárních surovin.

- **ČR podporuje budování koncových recyklačních zařízení v rámci EU, ale to je jednoznačně spojeno se zvýšením poptávky po recyklovaných plastových výrobcích. Strategie neuvádí konkrétní kroky, jak toho bude dosaženo.**

Stav projednávání

Evropská komise zveřejnila dokumenty dne 16. 1. 2018.

V rámci pracovní skupiny (WP Environment) Rady byly dokumenty představeny dne 26. 1. 2018. Na Radě pro životní prostředí 5. 3. 2018 proběhne k tomuto tématu debata ministrů a na Radě 25. 6. 2018 by měly být přijaty závěry Rady.

3) Dopad na právní řád ČR:

Sdělení jako takové nemá přímý dopad na legislativu, nicméně realizací navrhovaných opatření (v rámci přílohy sdělení) mohou být dotčeny oblasti působnosti:

- Ministerstva životního prostředí – odpady (zákon č. 185/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů), obaly (zákon č. 477/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů), voda (zákon č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů);
- Ministerstva financí - finanční a ekonomické nástroje;
- Ministerstva průmyslu a obchodu - výroby, ekodesign, trh s druhotnými surovinami.

4) Dopad na státní rozpočet:

Předložené sdělení nemá přímý dopad na státní rozpočet.

Dopady na státní rozpočet mohou mít zejména změny evropských směrnic a přijatá opatření k plnění stanovených cílů. V současnosti ovšem přesně nelze kvantifikovat dopady na státní rozpočet.

5) Další relevantní dopady (např. na ŽP, hospodářské, sociální, apod.):

Ekonomické nebo sociální dopady budou mít zejména související změny evropských směrnic a přijatá opatření k plnění stanovených cílů a nových povinností.

Další dopady mohou mít aktivity, které Komise avizuje v rámci sdělení a které mohou vyústit v další změny legislativy EU.

6) Pozice zástupců sociálních a hospodářských partnerů, zástupců samosprávy, nevládních organizací a případně dalších:

Strategie (česká i anglická verze) byla rozeslána prostřednictvím Rady odpadového hospodářství MŽP.

Bude doplněno v návaznosti na projednání návrhu RKS MŽP a Radou odpadového hospodářství.

7) Pozice EK a EP:

Evropská komise (EK)

Evropská komise je předkladatelem sdělení.

Evropský parlament (EP)

EP sdělení doposud neprojednal.

8) Pozice členských zemí:

Pozice členských zemí jsou připravovány. Na jednání pracovní skupiny (WP Environment) Rady dne 26. 1. 2018 byly sděleny **základní pozice**. Lze předpokládat, že k upřesňování pozic bude docházet v rámci přípravy závěrů Rady včetně diskuze ministrů na Radě 5. března.

9) Stav projednání v Parlamentu ČR:

Doposud neprojednáno.

10) Procedurální otázky:

Jedná se o nelegislativní dokument, a tudíž nepodléhá hlasovací proceduře.

PŘÍLOHA I

Seznam budoucích opatření EU k provádění strategie

Opatření	Časový plán
Zlepšení ekonomické stránky a kvality recyklace plastů	
Opatření zaměřená na zlepšení produktového designu: <ul style="list-style-type: none">- Přípravné práce pro budoucí revizi směrnice o obalech a obalových odpadech: Komise zahájí práci na nových harmonizovaných pravidlech, aby se zajistilo, že do roku 2030 budou moci být všechny plastové obaly uvedené na trh EU opětovně používány nebo recyklovány nákladově efektivním způsobem- opatření navazující na COM(2018) 32 „<i>Sdělení o provádění balíčku opatření pro oběhové hospodářství: možnosti, jak řešit součinnost mezi právními předpisy týkajícími se chemických látek, výrobků a odpadů</i>“: zlepšit sledovatelnost chemických látek a zabývat se otázkou zbytků dříve povolených nebezpečných látek v tocích recyklovaných materiálů- nová opatření v oblasti ekodesignu: zvážit požadavky na podporu recyklovatelnosti plastů	od 1. čtvrtletí 2018 od 1. čtvrtletí 2018 probíhá
Opatření ke zvýšení množství recyklovaných materiálů: <ul style="list-style-type: none">- zahájení celoevropské závazkové kampaně zaměřené na průmysl a veřejné orgány- posouzení regulačních či ekonomických pobídek k využívání recyklovaného materiálu, zejména v souvislosti:<ul style="list-style-type: none">- s revizí směrnice o obalech a obalových odpadech (viz výše)- s hodnocením/přezkumem nařízení o stavebních výrobcích- s hodnocením/přezkumem směrnice o vozidlech s ukončenou	1. až 3. čtvrtletí 2018 od 1. čtvrtletí 2018

<p>životností</p> <ul style="list-style-type: none"> - pokud jde o materiály určené pro styk s potravinami: urychlené dokončení probíhajících povolovacích postupů u procesů recyklace plastů, lepší charakterizace kontaminujících látek a zavedení systému sledování - vypracování norem kvality pro tříděný plastový odpad a recyklované plasty ve spolupráci s Evropským výborem pro normalizaci - ekoznačka a zelené veřejné zakázky: další pobídky k využívání recyklovaných plastů, včetně vypracování adekvátních ověřovacích prostředků 	<p>probíhá</p> <p>2018</p> <p>od roku 2018</p>
<p>Opatření ke zlepšení odděleného sběru plastového odpadu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vydat nové pokyny týkající se odděleného sběru a třídění odpadu - zajistit lepší provádění stávajících povinností v oblasti tříděného sběru, mimo jiné prostřednictvím probíhajícího přezkum právních předpisů v oblasti odpadů 	<p>2019</p> <p>probíhá</p>
Omezení plastového odpadu a znečišťování odpadem	
<p>Opatření na omezení plastů na jedno použití:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analytická činnost, včetně zahájení veřejné konzultace s cílem určit rozsah legislativní iniciativy týkající se plastů na jedno použití 	<p>probíhá</p>
<p>Opatření k řešení otázky odpadu v mořích pocházejícího ze zdrojů souvisejících s mořem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - přijetí legislativního návrhu o přístavních zařízeních pro příjem odpadu z lodí - vypracování opatření ke snížení ztrát rybolovných zařízení nebo jejich ponechání v moři (<i>např. včetně recyklačních cílů, systémů rozšířené odpovědnosti výrobců, fondů na recyklaci nebo depozitních systémů</i>) - rozvoj opatření k omezení ztrát plastů pocházejících z odvětví akvakultury (<i>např. možnost referenčního dokumentu o nejlepších dostupných technikách</i>) 	<p>1. čtvrtletí 2018</p> <p>od roku 2018</p>
<p>Opatření pro účinnější sledování odpadu v moři a jeho omezování:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lepší sledování a mapování odpadu v moři, včetně mikroplastů, a to na základě harmonizovaných metod EU - podpora členských států při provádění jejich programů opatření týkající se znečišťování moří odpadky podle rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí, včetně propojení s jejich plány týkajícími se nakládání s odpady/odpadky podle rámcové směrnice o odpadech 	<p>od roku 2018</p>
<p>Opatření týkající se kompostovatelných a biologicky rozložitelných plastů:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zahájit práci na vypracování harmonizovaných pravidel pro určování a označování kompostovatelných a biologicky rozložitelných plastů - provést posouzení životního cyklu s cílem zjistit podmínky, kdy je jejich použití přínosné, a kritéria pro takovéto upotřebení - zahájit proces na omezení používání oxo-plastů prostřednictvím nařízení REACH 	<p>od 1. čtvrtletí 2018</p> <p>od 1. čtvrtletí 2018</p> <p>probíhá</p>
<p>Opatření k omezení znečištění mikroplasty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prostřednictvím nařízení REACH zahájit proces na omezení 	<p>probíhá</p>

<p>záměrného přidávání mikroplastů do výrobků</p> <ul style="list-style-type: none"> - prozkoumání možností politiky ke snížení nezáměrného uvolňování mikroplastů z pneumatik, textilií a barev (např. včetně minimálních požadavků na dezén pneumatik (oděr a případně odolnost pneumatik) a/nebo informačních požadavků (případně včetně označování), metod na posouzení ztrát mikroplastů z textilií a pneumatik v kombinaci s požadavky na informace (včetně případných požadavků na označování) nebo minimálními požadavky, cíleného financování výzkumu a vývoje) - vypracování opatření na snížení úniku plastových pelet (např. systém certifikace v celém dodavatelském řetězci plastů a/nebo referenční dokument o nejlepších dostupných technikách podle směrnice o průmyslových emisích) - hodnocení směrnice o čištění městských odpadních vod: posouzení účinnosti při zachycování a odstraňování mikroplastů 	<p>probíhá</p> <p>od 1. čtvrtletí 2018</p> <p>probíhá</p>
Podpora investic a inovací na cestě k oběhovému řešení	
<p>Opatření na podporu investic a inovací v rámci hodnotového řetězce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pokyny Komise k „ekologické“ úpravě poplatků v rámci rozšířené odpovědnosti výrobců - doporučení nedávno zahájené „platformy pro finanční podporu oběhového hospodářství“ - prozkoumat proveditelnost vytvoření soukromého investičního fondu určeného k financování investic do inovativních řešení a nových technologií zaměřených na snížení environmentálních dopadů primární výroby plastů - přímá finanční podpora pro infrastrukturu a inovace prostřednictvím Evropského fondu pro strategické investice a jiných finančních nástrojů EU (např. strukturálních fondů a strategií pro inteligentní specializaci, programu Horizont 2020) - pokračovat v práci na dopadech alternativních vstupních surovin pro výrobu plastů v celém životním cyklu - vypracování strategického plánu výzkumu a inovací v oblasti plastů jako vodítka pro budoucí rozhodování o financování 	<p>2019</p> <p>v polovině roku 2018</p> <p>do poloviny roku 2019:</p> <p>probíhá</p> <p>od roku 2018</p> <p>2. čtvrtletí 2018</p>
Využívání celosvětových opatření	
<p>Opatření zaměřená na klíčové regiony:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekt na snížení plastového odpadu a odpadků v moři ve východní a jihovýchodní Asii s cílem podpořit udržitelnou spotřebu a výrobu, podpora hierarchie způsobů nakládání s odpady a rozšířená odpovědnost výrobce a lepší využívání rybolovných zařízení - zkoumání možností pro konkrétní opatření ke snížení znečištění plasty ve Středozemním moři, podpořit provádění Barcelonské úmluvy - spolupráce při předcházení vzniku plastového odpadu v hlavních světových povodích 	<p>od roku 2018</p>
<p>Opatření na podporu mnohostranným iniciativ týkajících se plastů:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnovený závazek týkající se plastů a odpadků v moři v rámci takových fór, jako je OSN, G7, G20, úmluva MARPOL a regionální úmluvy pro mořské prostředí, včetně vytváření praktických nástrojů 	<p>od roku 2018</p>

<ul style="list-style-type: none"> - a konkrétních opatření v oblasti rybolovu a akvakultury - podpora pro opatření podle Basilejské úmluvy, zejména pro provádění nástrojů v oblasti nakládání s odpady způsobem šetrným k životnímu prostředí 	
<p>Opatření týkající se dvoustranné spolupráce se zeměmi, které nejsou členy EU:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpořit oběhové hospodářství v oblasti plastů v zemích mimo EU prostřednictvím politického dialogu o obchodu, průmyslu a životním prostředí, jakož i ekonomické diplomacie - použít dvoustranného, regionálního a tematického financování EU v politikách rozvoje, sousedství a rozšiřování na podporu strategie pro plasty předcházením a náležitým nakládáním s odpady a podporou oběhového hospodářství prostřednictvím programů a nástrojů, včetně iniciativy „Switch to Green“ (Přepněte na zelenou) a plánu vnějších investic 	od roku 2018
<p>Opatření týkající se mezinárodního obchodu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podporovat rozvoj mezinárodních průmyslových norem pro třídění plastového odpadu a recyklovaných plastů - zajistit, aby bylo s vyvezeným plastovým odpadem nakládáno v souladu s nařízením EU o přepravě odpadů - podporovat rozvoj systému certifikace pro recyklační zařízení v EU a ve třetích zemích 	od roku 2018

PŘÍLOHA II

Seznam doporučených opatření pro vnitrostátní orgány a průmysl

Klíčová opatření na zlepšení ekonomické stránky a kvality recyklace plastů
<p>Vnitrostátní a regionální orgány se vyzývají k tomu, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ při zadávání veřejných zakázek upřednostňovaly opětovně použitelné a recyklované plasty ➤ lépe využívaly zdanění a jiné ekonomické nástroje: <ul style="list-style-type: none"> - k odměňování za využívání recyklovaných plastů a upřednostňování opětovného použití a recyklace před skládkováním a spalováním - k posílení odděleného sběru plastového odpadu a ke zlepšení způsobu, jakým se tak děje ➤ k zavedení kvalitně koncipovaných systémů rozšířené odpovědnosti výrobců a/nebo depozitních systémů po konzultaci s příslušnými odvětvími ➤ k dobrovolným závazkům na podporu cílů strategie, zejména pokud jde o využívání recyklovaných plastů
<p>Průmysl se vyzývá k tomu, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ přijal konkrétní opatření ke zlepšení dialogu a spolupráce v rámci celého hodnotového řetězce, zvláště o aspektech týkajících se materiálů a produktového designu ➤ přijal dobrovolné závazky na podporu cílů strategie, zejména pokud jde o využívání recyklovaných plastů
Klíčová opatření zaměřená na omezení plastového odpadu a znečišťování odpadem
<p>Vnitrostátní a regionální orgány se vyzývají k tomu, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zvyšovaly povědomí o znečišťování odpadem a zvážily pokuty, pokud již neexistují; podpořily úklid pláží ➤ posílily sběr odpadu, zejména v blízkosti pobřeží, a zlepšily koordinaci mezi orgány odpovědnými za nakládání s odpady a vodní a mořské prostředí ➤ zintenzivnily úsilí při likvidování nezákonných a nevyhovujících skládek

<ul style="list-style-type: none"> ➤ na základě harmonizovaných metod EU vypracovaly vnitrostátní sledování odpadků v moři ➤ zapojily se do regionálních úmluv pro mořské prostředí, zejména při vytváření regionálních plánů pro boj proti znečišťování moří ➤ zvážily zavedení rozšířené odpovědnosti výrobce, zejména s cílem poskytnout pobídky pro sběr vyřazených lovných zařízení a recyklace plastů používaných v zemědělství ➤ zvážily zavedení depozitně refundačních systémů, zejména u nápojových obalů
<p>Průmysl se vyzývá k tomu, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ podpořil stávající alternativy k plastovým předmětům na jedno použití (např. ve stravování a u prodeje „jídla s sebou“), pokud jsou pro životní prostředí prospěšnější ➤ pokračoval v provádění meziodvětvových dohod, aby se omezilo uvolňování mikroplastů do životního prostředí ➤ zavedl opatření, která by zabránila úniku plastových pelet
<p>Klíčová opatření na podporu investic a inovací na cestě k oběhovému řešení</p>
<p>Vnitrostátní, regionální a místní orgány se vyzývají k tomu, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ lépe využívaly ekonomické nástroje, především s cílem zvýšit cenu skládkování a spalování a prosazování recyklace plastového odpadu a prevence ➤ více využívaly zadávání veřejných zakázek a financování na podporu předcházení vzniku plastových odpadů a recyklace plastů
<p>Průmysl se vyzývá k tomu, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ zvýšil investice do infrastruktury a výzkumu a vývoje v oblastech, které přímo souvisejí s dosažením cílů strategie ➤ přispěl k vytvoření soukromého investičního fondu na vyrovnání environmentálních externalit výroby plastů
<p>Klíčová opatření, jež umožňují využít opatření na globální úrovni</p>
<p>Vnitrostátní a regionální orgány, včetně zemí, které nejsou členy EU, se vyzývají, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ se zapojily do mezinárodních fór s cílem vytvořit globální reakci na nárůst odpadků v mořích ➤ přijímaly opatření na vnitrostátní úrovni s cílem snížit únik plastů do životního prostředí, předcházet vzniku plastového odpadu a zvýšit recyklaci
<p>Průmysl se vyzývá k tomu, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ hrál aktivní úlohu v podpoře integrovaného přeshraničního oběhové hospodářství v oblasti plastů, mimo jiné prostřednictvím vytvoření globálního protokolu pro plasty